

La Illeta de l'Olla

Quadern de camp

Nom i cognoms: _____

Col·legi: _____ Curs: _____

Data: _____

RECORDA:

- Estàs en un espai natural. Respecta els animals i plantes que viuen ací tot l'any. Si guardem silenci podrem veure més animals, perquè, en cas contrari, els espantariem.
- Has vist deixalles que indiquen que ha estat algú abans que tu ? Retira-les i tingues cura de no deixar cap rastre de la teua visita.

Edita: Institut d'Ecologia Litoral

Col·labora: Ajuntament d'Altea

Autors: Ana Codina Soler
Sabina Gomis Catalá
Aurelio Aranda
David Gras
Juan Guillén

Portada: Foto cedida per Villa Gadea

Dip. legal: A-565- 2001

Imprime: Romgrafic, S.L.

INTRODUCCIÓ

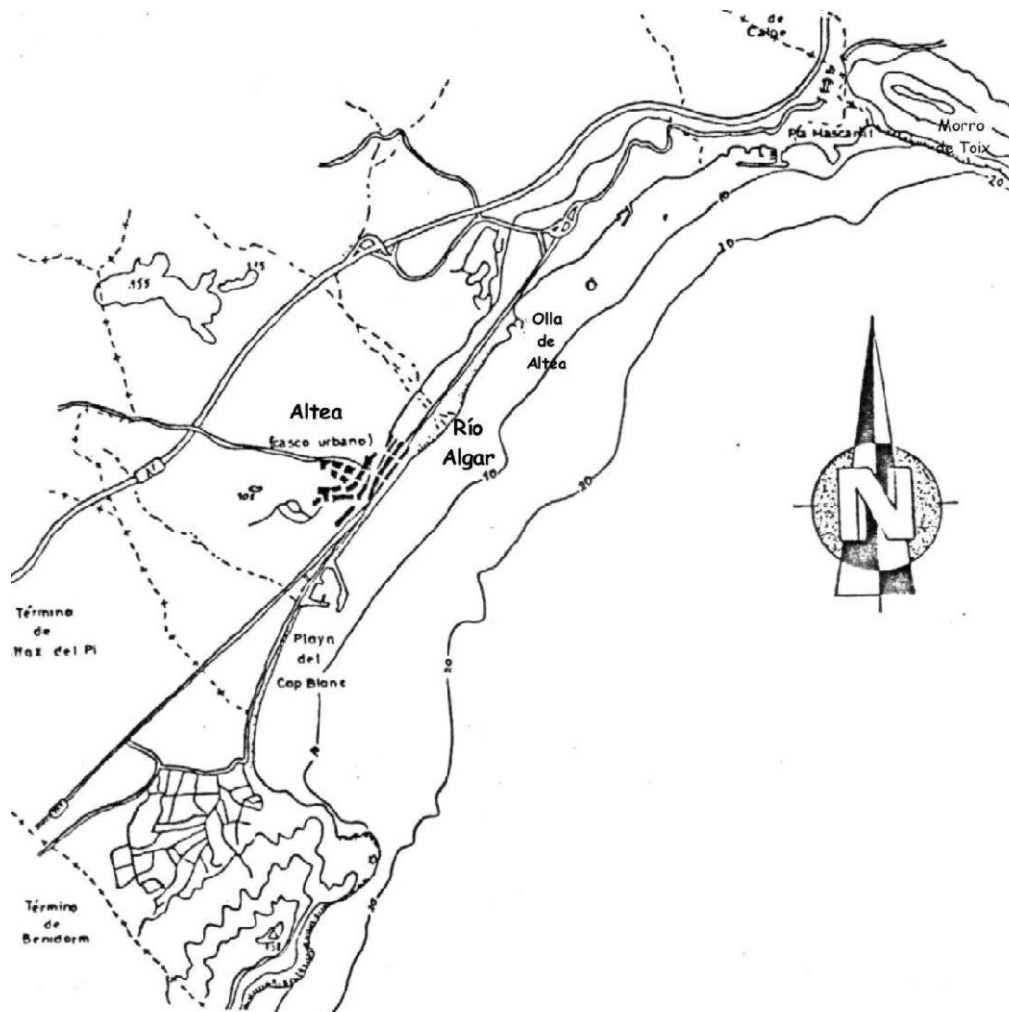
La mar que banya les nostres costes és la Mediterrània. A la Mediterrània n'hi han moltes illes a la seua part Oriental, és a dir, Grècia, Turquia,....però són poques aquelles que podem trobar a la zona Occidental, i encara menys enfront de la Península Ibèrica, a excepció de l'arxipièlag balear.

La superfície de totes les illes de la Comunitat Valenciana és aproximadament d'1 km² i la seua importància econòmica és bastant baixa. Tanmateix, el seu valor científic i natural és tan gran, que quasi totes elles estan protegides (com Tabarca o les Columbretes) o s'estudia la seua protecció (l'Illa de Benidorm).

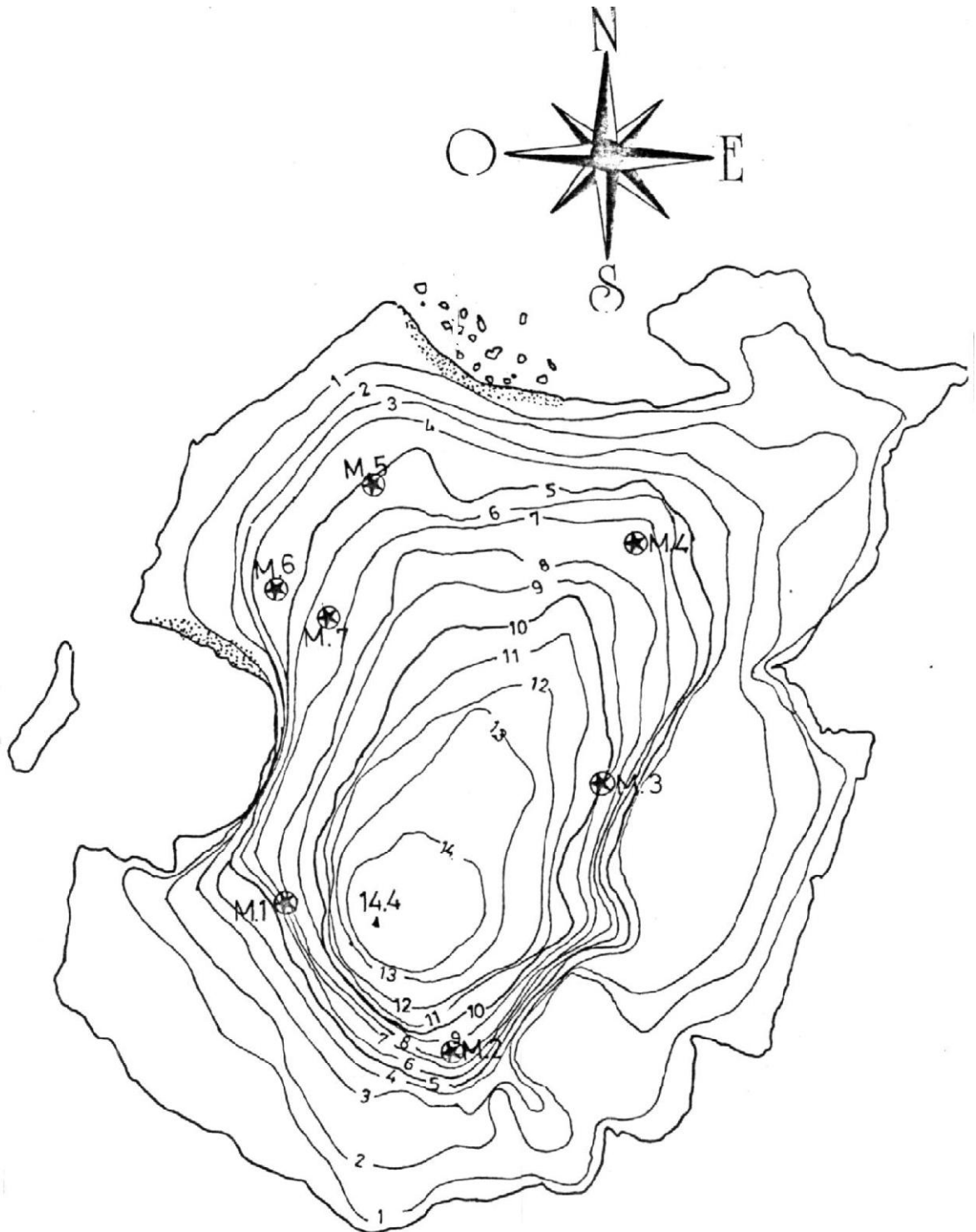
LA ILLETA DE L'OLLA

La superfície de la Illeta és de 1.360 m² i pertany a l'Estat. L'àrea de 20 m de llargaria que envolta l'Illa és de domini públic i també pertany a l'Estat. El punt més alt es troba només a 14,4 m sobre el nivell de la mar.

Malgrat el seu tamany reduït, la Illeta és molt interessant per l'excel·lent grau de conservació de les comunitats animals i vegetals, principalment les marines, que s'hi donen.

 Activitat 1: Marca al mapa l'itinerari i les parades que faces durant la teua estada a l'Olla.

GEOLOGIA

L'illa està formada fonamentalment per les restes d'una antiga terrassa marina d'arena. Mitjançant uns moviments d'ascens, la terrassa quedà al descobert i les arenas, que s'havien compactat, esdevingueren en arenisques, un tipus de roca. La composició de les arenisques s'observa molt bé a la part sud de l'illa. També s'hi pot veure com les arenisques són erosionades i modelades pel vent i les ones perquè aquestes roques són bastant blanques.

Però a la Illeta podem trobar altres formacions geològiques. Així, al costat oest es troben materials formats pels còdols d'oritge volcànic: són els conglomerats. Aquestes roques volcàniques també s'hi troben al Cap Negret i són dels pocs llocs a la província d'Alacant on n'hi han.

A l'Era Quaternaria, fa uns 100.000 anys, a la Terra es produïen uns períodes de molt de fred i la mar que es trobava en els llocs més gelats es congelava. Així, mentre el líquid disminuïa, el nivell de la mar baixà a tot el planeta. Després vingué un altre període en que feia molta calor, la mar tornà a muntar, àdhuc més que el nivell actual, perquè es fonia gran part del gel dels Pols. Aquesta època es coneix amb el nom de les glaciacions. Durant una d'aquestes etapes càlides, a la Mediterrània van entrar espècies tropicals. És per això que ara hi podem trobar fòssils d'ostres gegants al costat Oest de l'illa.

Qüestió 1: Hi trobes restes d'altres eres geològiques?. Nomena'ls i fes un dibuix.

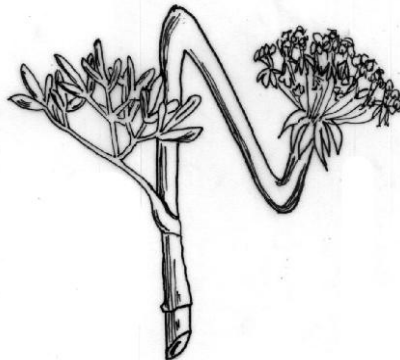
LES COMUNITATS VEGETALS TERRESTRES.

Si observem les plantes que creixen a l'illa, ens adonarem que són poques les espècies que hi trobem i que són diferents a las que apareixen en altres zones pròximes, un poc més allunyades de la mar. Això és conseqüència de la petita extensió i escassa altura de la Illeta de l'Olla, que fan que la influència marina siga molt forta en tota ella. Així, n'hi ha una gran arribada de sals, el terreny és molt sec, el vent és molt fort i l'abastiment de matèria orgànica dels excrements de les aus és molt alt. Aquestes condicions fan que només algunes espècies vegetals puguen viure ací.

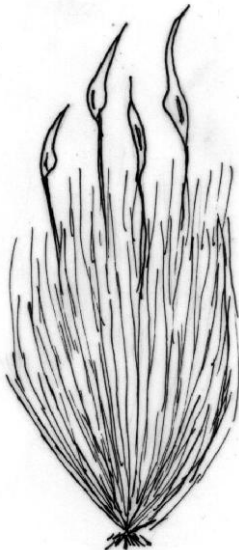
Hi viuen plantes com la barrella i el fenoll marí, que acumulen aigua en les seues fulles per diluir la concentració de sal. N'hi han altres, com la coletxa, que excreten la sal per les seues fulles. També hi són aquelles que es defenen de la sequedat i la transpiració i presenten unes fulles molt dures, com el llentiscle, o aquelles que s'enrotllen per a presentar una menor superfície, com l'esparg.

 Les plantes ruderals són aquelles que es desenvolupen al costat dels camins i d'altres sòls amb gran quantitat de matèria orgànica, com és el de la Illeta, per l'abastiment d'excrements que fan les aus. Les plantes ruderals presenten un cicle vital curt i no són habituals en altres zones litorals, però ací es desenvolupen bé, sobre tot després de les pluges.

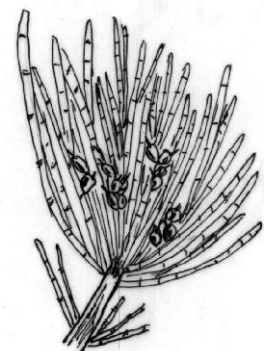
Questió 2: Escriu les adaptacions d'aquestes plantes de la Illeta a les condicions de sequedat i abundància de sal. Després compara'ls amb d'altres companys i escriu les adaptacions que ni hi tens.

FENOLL MARÍ
Crithmum maritimum

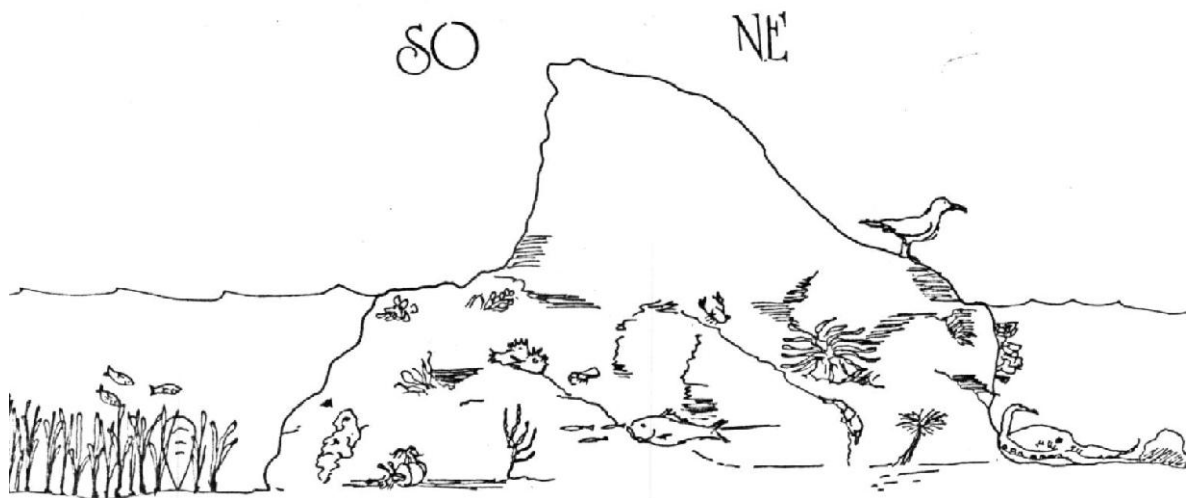

ESPART BORD
Lygeum spartum

TROMPETERA FRÀGIL
Ephedra fragilis

 Qüestió 3: Ompli el perfil de la Illeta amb les plantes més característiques. Per diferenciar-les, fes un signe diferent per a cadascuna d'elles. Són iguals les plantes de la part alta i de la part baixa de l'illa?. Per què?

Llegenda

ANIMALS "AÏLLATS"

Un dels grups animals millor representat a la Illeta és el de les aus, ja que la inaccessibilitat d'aquest enclavament resulta idònia per a la nidificació. Entre les aus pròpies d'aquest indret s'hi troben diverses espècies de gavines, corbs marins i baldrigues.

Un altre grup que ha aconseguit adaptar-se molt bé en aquest tipus d'ambient és el dels rèptils. Són animals que podem resistir les dures condicions de dessecació imposades per un medi sotmés a una forta insolació, gràcies a que tenen una pell escatosa i impermeable a l'evapo-transpiració la qual es renovada periòdicament. És el cas de la sargantana i del fardatxo (també anomenat llangardaix comú)..

És possible que aquests animals convisquen amb petits mamífers (com el ratolí de camp i les rates) i diversos invertebrats (aràcnids, insectes...).

El més curiós dels animals que habiten les illes és que sofreixen processos d'especiació a causa del seu aïllament i la dificultat que tenen per a reproduir-se amb individus d'altres poblacions. Amb el temps, la població que habita una determinada illa adquireix caràcters particulars que la diferencien de les que viuen en el continent o en altres illes, donant lloc a una nova espècie.

Activitat 2: Completa les següents fitxes sobre la fauna.

Nom vulgar: _____

Nom científic: *Lacerta lepida*

Longitud total: 60 cm

Color: _____

On viu?: _____

Què menja?: _____

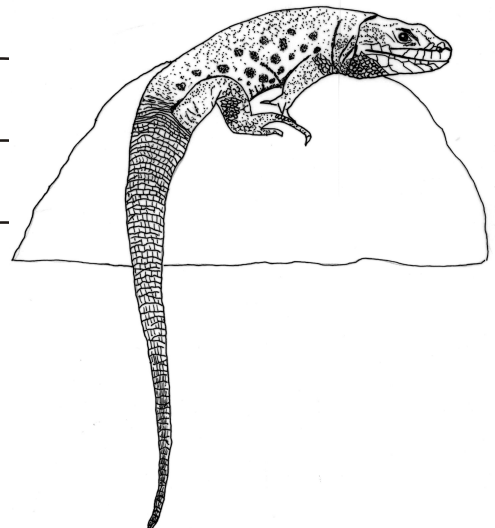
Recorda que és molt fort i agressiu i mossega amb força a enemics i preses.

Aparellament i reproducció a la primavera.

Postes fins 24 ous. 3 mesos d'incubació.

Cria de 15 cm de longitud.

A la Illeta és actiu tot l'any.

Has vist algun exemplar durant la visita a la Illeta de l'Olla? Descriu-lo.

Nom vulgar: _____

Nom científic: (busca'l en una guia)

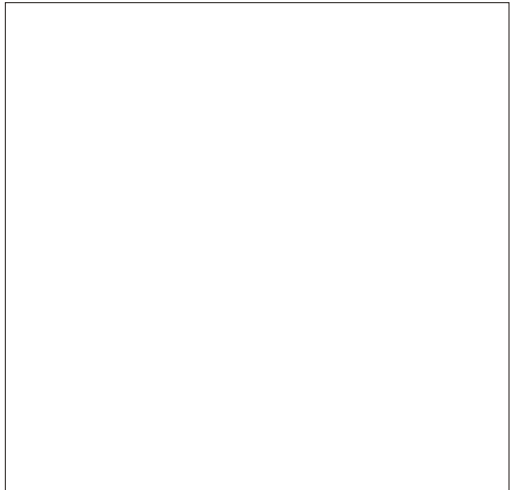
Longitud total: _____

Color: _____

On viu?: _____

Què menja?: _____

DIBUIXA'L

Quants exemplars has vist durant la visita a la Illeta de l'Olla? _____ Descriu un d'ells.

Nom vulgar: _____

Nom científic: (busca'l en una guia)

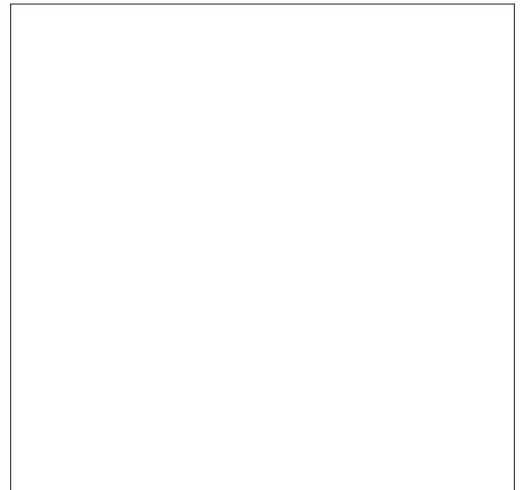
Longitud total: _____

Color: _____

On viu?: _____

Què menja?: _____

DIBUIXA'L

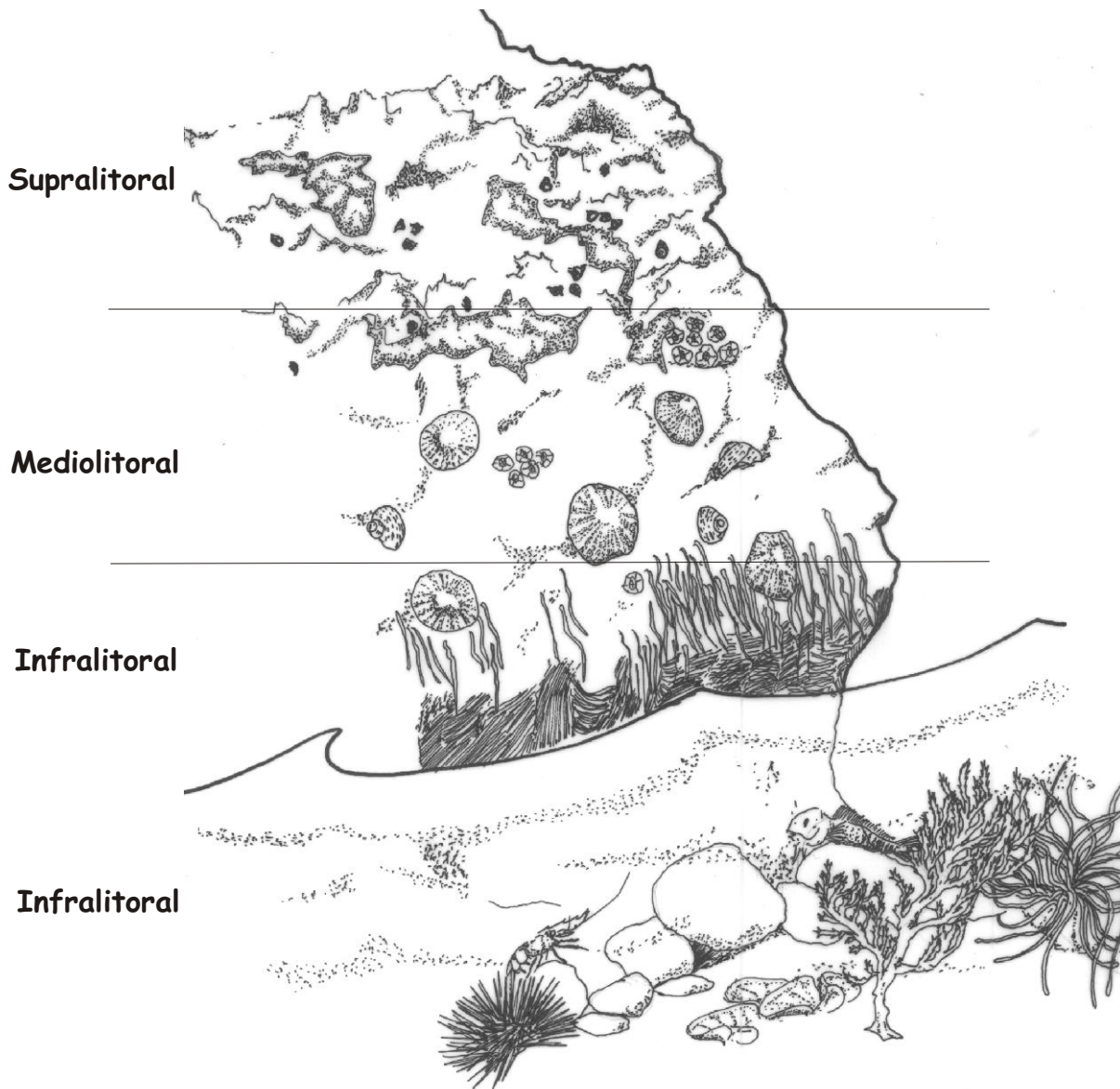
Quants exemplars has vist durant la visita a la Illeta de l'Olla? _____ Descriu un d'ells.

LA VIDA MARINA

La Mediterrània és una mar on la influència de les mareas és mínima i la variació del seu nivell és conseqüència de l'onatge i dels canvis de la pressió atmosfèrica.

El fons marí que envolta l'Illa de l'Olla és una formació rocosa, és a dir, es tracta d'un substrat dur a diferència d'altres zones on predominen les arenes o les graves. La Illeta està envoltada per alguers de *Posidonia oceanica* molt densos i per roques recobertes d'algues fotòfiles que són a les que els agrada la llum.

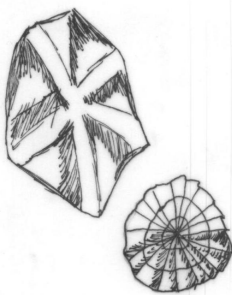
El mar és un medi idoni per a la vida ja que els sers que hi habiten no tenen cap problema d'abastiment d'aigua ni de sals. Però quan som al litoral, a la frontera entre el medi terrestre i el marí, les condicions varien segons la humitat rebuda. Així doncs, podem distingir 3 zones:

 Qüestió 4: Per què en el supralitoral n'hi han pocs sers vius? Nomena algú que siga característic i fes un dibuix d'ell.

 Qüestió 5: De què s'alimenten les pegellides que es troben al mediolitoral? Quin mecanisme tenen per a no perdre l'aigua?

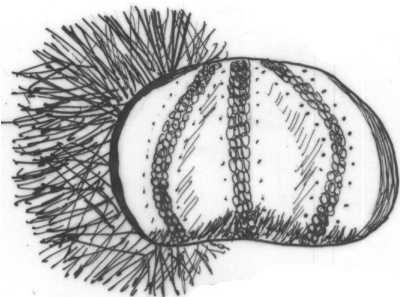
PELEGGIDES
Patella sp

 Qüestió 6: L'eriçó no disposa de tancaments hermètics, en quins llocs viu?

Com es subjecta a les roques? _____

De què s'alimenta? _____

Com es camufla? _____

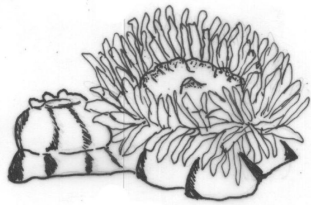
ERIÇÓ DE MAR
Paracentrotus lividus

En la Illeta, a banda d'aquesta distribució per la proximitat a la mar, també hi han bassals on s'instalen algunes espècies perquè troben unes condicions més apropiades a la seua vida. En el bassals n'hi ha menys renovació de l'aigua, major variació de la temperatura, salinitat, més tranquil·litat...

 Qüestió 7: Has vist peixos als bassals? ____ Quins colors tenen? _____

Per què creus que presenten aquest color? _____

 Qüestió 8: N'hi han animals, com les anèmones, que poden viure dins i fora de l'aigua.

ANÈMONA DE MAR
Actinia equina

Quina diferència hi ha entre elles? _____

Com creus que s'alimenten? _____

 Qüestió 9: Eligeix un bassal i dibuixa un esquema amb els animals i vegetals més característics.

Pren una sèrie de dades:

Profunditat: ____ Amplària: ____ Distància a la mar: ____ Temperatura: ____

Nom dels organismes: _____

¿QUI VIU A L'ILLA?

A causa de la seua reduïda superfície, la illeta de l'Olla no ha estat habitada per l'ésser humà.

Quins són els vertaders habitants de l'illa?

És per aquest motiu que la illeta conserva molt bé les seues característiques ambientals. No obstant, són moltes les persones que la visiten amb freqüència, sobretot a l'estiu.

T'has trobat senyals de la presència d'humans a l'illa? _____

Fes una relació de les activitats que realicen a l'illa les persones que la visiten i digues de quina manera poden interferir amb la vida normal dels éssers vius que la habiten durant tot l'any i amb el seu entorn.

Activitat

p.e: parlar en veu alta

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Efectes a l'entorn i als éssers vius

p.e: els fardatxos s'amaguen i deixen de prendre el sol que necessiten per regular la seua temperatura corporal.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

IANEM A CONSERVAR LA ILLETA DE L'OLLA!

Tenint en compte que la illeta és un paratge natural de domini públic, la qual cosa significa que tothom té dret a gaudir dels seus encants ¿com gestionaries tú este espai natural? Es a dir, ¿quines activitats podrien permetre-se i quines no? ¿Quines activitats duerien ser regulades?

Activitats permeses

Activitats no permeses

Activitats sotmeses a regulació

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Manera de regular les activitats

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

SANIMALS QUE VIUEN ALS BASSAL

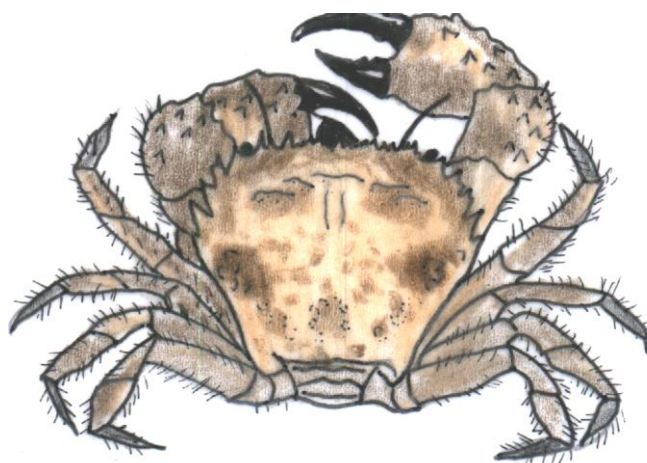
Anemonia sulcata
Anemona verda

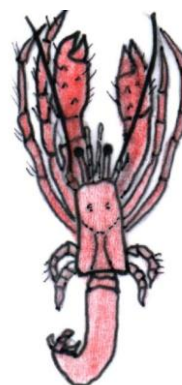
Actinia equina
tomaca de mar

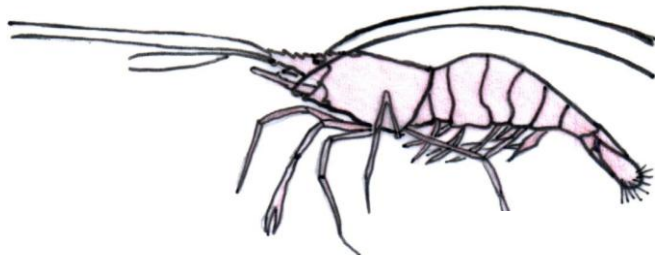
Pachygrapsus marmoratus
cranc corredor

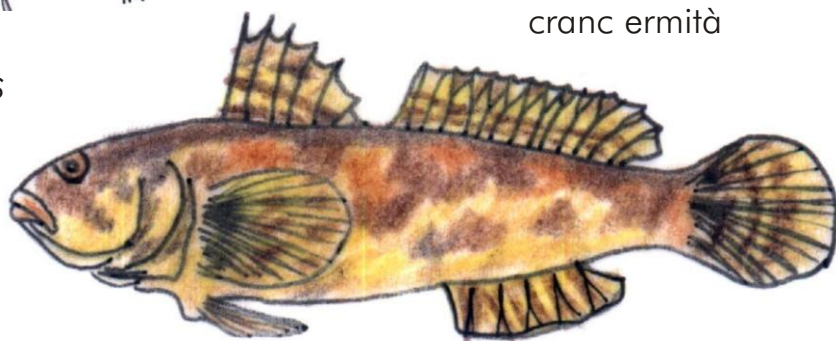
Eriphia verrucosa
cranca

Clibanarius erythropus
cranc ermità

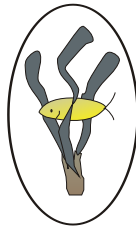
Palaemon elegans
gambeta

Gobius cobitis
Gobio de roca

AJUNTAMENT D'ALTEA
Regidoria de Educació

Institut d'Ecologia Litoral

CAM

Caja de Ahorros
del Mediterráneo

OBRAS SOCIALES